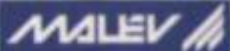

Robicsék Margit

Beszélgetések
a felhők felett

Kiadja a MALEV

Dr. Strasser Tibor

DR. STRASSER TIBOR ügyvéd

– Ha utazásról van szó, a légi közlekedés nagyon hasznos, gyorsan el lehet jutni távoli földrészekre. A világlátás viszont nálam *lábbal* kezdődik, mert, ha egy idegen városba vetődöm, gyalogolva ismerem meg igazán. Ilyen tekintetben az utazásokkal a hatvanas évek elején kerültem kapcsolatba. Szerencsém volt, mert a környező, szocialista országokat sikerült bejárnom, illetve 1963-ban az iskolával voltam a Szovjetunióban, Moszkvában. Egyébként a hatvanas években nem nagyon lehetett utazni.

A hetvenes évek már másképpen alakultak. Nagyon sok minden belefért ebbe az időszakba, főleg a vége felé. Eljutottam Montrealba, mert ott voltak ismerőseim, és átrepültem Vancouverbe. Sőt, belefért az is – hiszen két hónapba sok minden belefér –, amit én felvállaltam, hogy három nap és három éjszaka vonattal utaztam vissza a kontinensen keresztül. Nagyon érdekes út volt. A vonat középső és utolsó kocsiján egy emelet volt kialakítva, egy speciális kilátórész, ahová lépcső vezetett, s onnan lehetett a tájat szemlélni. Ez igazán meghatározó élmény volt számomra, 1971-ben. Végül az Egyesült Államok keleti partján, néhány napot New Yorkban és egy teljes napot tölthettem Washingtonban. Washington – a turista számára – könnyen befogadható, ehető program. Különbözik a többi USA-várostól abban is, hogy

nem számozott, hanem úgynevezett „betűs”, nevekkal ellátott utcái vannak a sugárutakon kívül. Este érkezünk meg, körülbelül 3 kilométerre laktunk a városközponttól. Másnap reggel megnéztük a Kongresszus székházát, a Fehérházat, majd átsétáltunk Arlingtonba, felkerestük J. F. Kennedy sírját. S alig egyórás várakozást követően feljutottunk a Washington Monument tetejére, ahonnan valóban az egész várost beláthattuk. Csodálatos élmény volt!

Az 1970-es évek második felétől az embernek már megadatott, hogy háromévenként nyugatra utazzon, sőt apróbb trükkökkel ezen módosítani is lehetett.

Az egyetem elvégzése után, egyik barátommal bejártuk Nyugat-Európát. A körutazás Ausztrián kívül, Németországot, Svájcot, valamint a Benelux államokat is érintette.

Nagyon érdekes utazás volt, és az ügyvédi szakmába is vágott a földközi-tengeri hajóutunk. A hajó Ogyesszából indult, egy-egy kikötőben – Isztambulban, Nápolyban, Genovában, Barcelonában, Marseille-ben, Máltán és Athénben – megállt hosszabb-rövidebb időre, s így tért vissza Jaltába, majd Ogyesszába. Az eredeti tervek szerint repülővel utaztunk Budapestről Kijevbe, és onnan tovább Ogyesszába. Visszafelé Moszkván keresztül kellett volna repülővel Budapestre hozniuk. Az akkori fogalmak szerint ez egy luxus útnak számított. A hajón is nyugati útnak tekintették, mert szovjet rubelért semmit sem lehetett venni. A gond a vissza-

úton kezdődött. Végül Kijevből vonattal, turista osztályon érkeztünk meg törődötten, fáradtan Budapestre. Ekkor én bepereltem az utazási irodát, hiszen nem azt a szolgáltatást kaptam, amit ők meghirdettek, s amire én befizettem. Annyira idegen volt a bíróság előtt ez a gondolkodás, hogy első fokon elvesztettem a keresetet, egyáltalán, mit akarok én ebben az ügyben. Másodfokon már értékelték, hogy mennyire lerontja az út értékét, ha az ember törődötten érkezik meg. A bíróság 2000 forint visszafizetését ítélte meg, ami akkoriban komoly összegnek számított. Tény, ha jogszabály rendezi az utas és az utazási iroda közötti kötelezettséget, egyértelműbb és jobb lehet a félreértések rendezése, esetleg elkerülése.

1980-ban barátommal és már feleségeinkkel együtt ismét egy nagy európai körutat tettünk. Ez alkalommal Svédországot is beiktattuk terveinkbe. Ehhez kapcsolódik egy érdekes történet. Az utazás előtt találkoztam egy ismerőssel. Néhány szót váltottunk egymással, elmesélte, hogy ő is Svédországba megy. Erre mondtam, hogy nem valószínű, hogy találkozunk, ugyan tervbe van véve ez is, majd elbúcsúztunk. Hannoverből megérkeztünk Stockholmba. Az autót leraktuk, vettünk egy-egy 3 napos bérletet. Ezt mindenkinek ajánlom, elsősorban ne kocsival utazzon. A bérletet viszonylag olcsón lehetett beszerezni, ráadásul a jegy árában már benne volt a Skanzen és a TV-torony belépője is. A TV-torony

liftje előtt álltunk, kinyílt a liftajtó, és ki lép ki a liftből, nem más, mint az ismerősöm, akivel az utazásunk előtt találkoztam. Elgondolkodtató, milyen valószínűsége van annak, hogy egy ilyen szituáció bekövetkezzen az életünkben. Amikor Kanadában jártam, akkor is találkoztam egy általános iskolai osztálytársammal, de ezt nem tartottam olyan furcsa dolognak, hiszen ott általában magyarok lakta negyedekben mozogtam.

A nyolcvanas években viszonylag olcsón lehetett utazni. Szívesen mentünk a néhány napos városnéző utakra. Négy napot töltöttünk Londonban, sőt Windsorba is ellátogattunk, vagy egy másik alkalommal öt napig ismerkedhettünk Egyiptommal. Nem vagyok a társasutazások ellenzője, hiszen nagyon kényelmesek. Utaztam már úgy is, hogy az egy hónapos utat részletesen összeállítottam, megszerveztem. Gyorsan és jól olvasom a térképet, könnyen kiigazodom idegen városokban. De aki egy hét pihenést akar beütemezni, annak nagyon jó dolog a szervezett turistaút. Így jártunk Spanyolországban és egy másik alkalommal így utaztunk végig Olaszországon keresztül egészen Capri szigetéig.

Meg kell említenem 1981-et, amikor a moszkvai filmfesztiválra nyertem egy utat, 1985-ben pedig a magyar delegáció tagjaként eljutottam a moszkvai Világ Ifjúsági Találkozóra. Bevallom, 1963-ban nem gondoltam volna, hogy életemben harmadszor is el fogok jutni Moszkvába.

Egyébként a nyolcvanas évekhez fűződik egy másik, szakmához kötődő részlet. Egy BM-rendelet az IBUSZ-t bízta meg az útlevelek ügyintézésével. A kezdet kezdetén háromforintos, de később, 1979 körül már 45 forintos kezelési költséget számítottak fel, amit egy polgári cég semmiképpen nem kérhetett volna. Hiszen nem nekem végzi a munkát, hanem a BM részére, tehát fizesse meg a BM. Ez így is történt volna, ha logikus rendben éltünk volna, de akkor nem volt ennyire logikus a rend, mert hiába kezdtem levelezni. A levelezésemnek szép, nagy gyűjteménye volt, amit az Élet és Irodalom című folyóirat 1985 májusában közreadott a bírósági végzésekkel együtt. Ez valóban az abszurdok abszurdja volt. Hiszen én elkezdtem magyarázni a Pénzügyminisztériumban, hogy kérem szépen, van egy illeték, és az illetékben kellene benne lennie minden költségnek, de erre kaptam egy gyönyörű levelet, s az illeték témakör akkori legjobb ismerője közölte velem, hogy szó sincs róla, hogy ennek a 45 forintnak ott lenne a helye. Elutasítottak első fokon, másodfokon, törvényességi óvást nyújtottam be, próbálkoztam a Legfelsőbb Bíróságon. Az Ügyészséget már sikerült első szinten meggyőzőm, majdnem meg is emelte volna... De tudni kell, hogy a törvényességi óvasok úgy működtek, hogy mindig a területi, megyei, fővárosi ügyészség hozta meg a döntést, az ő véleményük számomra kedvező volt. A Legfelsőbb Ügyészség szerint viszont nem úgy

értelmezendő a kérdés, ahogy én gondolom. Ezek után az történt, hogy eljött 1987-es utazásom a feleségemmel. S akkor kitaláltam, hogy még egyszer eljátszom az egészet. Ha a feleségem nevén elindítom, az nem ítélt dolog, de a tényállítás ugyanaz, viszont, ha a saját nevemen indítanám el, azt mondanák, hogy erre van már döntés és nem foglalkoznának vele. Mivel más néven indítottam el, a vizsgálatokat újból le kellett folytatni. Ezt első fokon megint elvesztettem. Közben fordultunk az 1988-as évbe, akkor történt, ugyebár, hogy átszervezték az útlevelkiadás egész rendszerét. Az IBUSZ-nak ez az immár a több, mint két és fél évtizedes ügyintézési jogköre a BM-hez került. Nagy változás, mert az addigi 350 forintos illetéket felemelték 1000 forintra. Ez volt az, amit én javasoltam. A borzalmas az volt, hogy ahelyett, hogy elgondolkodtak volna, egyszerűen elutasítottak. Ez megszűnt. A másik vesszőparipám is megszűnt, mert az IBUSZ nemcsak elkérte a 45 forintot, hanem a határozatnak minősülő iratot, ami az útlevel volt, azt postán küldték el számunkra, s ezt a postaköltséget is felszámolta. Amikor 1987 végén tárgyalásokat folytatott az Igazságügyi Minisztérium a BM-mel az új rendszer bevezetéséről, többször is utaltak rá, hogy felejtsék el, hogy borítékot és bélyeget is kérnek, mert biztos, hogy én jönni fogok. Nem is történt ezután boríték- és bélyegkérés a BM részéről. Az ügy futott végig. Becsületére legyen mondva annak a bírói tanácsnak,

akihez másodfokon került az ügy, mert másfél órával továbbdolgozott, hozták a jogszabályokat, néztek ezt, néztek azt, mire megállapították, hogy *sajnos* nekem van igazam. Az IBUSZ-t elmarasztalták, mert ilyen jogcímen neki semiféle jogköre nem volt, hogy tőlem pénzt lehet kérni. Neki volt egy államigazgatásilag előírt feladata, a végrehajtó hatalom BM-rendelet, sőt lehet, hogy kormányrendelet szintjén egy feladata, ehhez lehetett volna valakitől pénzt kérni, de semmiképpen nem az állampolgártól. Polgári jogviszony ad absurdum nem jött létre köztem és az IBUSZ között. És én voltam annyira kegyes, mert nem vagyok olyan gonosz, hogy ha már egyszer a rendszer megváltozott, így nem éltem azzal a lehetőséggel, mint korábban, hogy öt évre visszamenőleg fizessék ki ezeket az összegeket. Holott, egyértelmű, ha ezt kérem, nehezen lehetett volna egy jogállamban elzárkózni attól, hogy egy ilyen téves alapon felvett pénzt ne fizessünk vissza.

Tehát eljutottunk 1988-ig. A munkám miatt nem nagyon tudtunk nyáron szabadságra menni, és bevezettük az év végi pihenéseket, decemberben. Így jutottunk el háromszor egymás után a Kanári-szigetekre, ahol kétszer két hetet és egyszer három hetet sikerült eltöltenünk: két ízben Gran Canarián, egy ízben Tenerifén. Béreltünk egy dzsipet, amivel körbejártuk a szigetet. Elég félelmetes kirándulás volt, hiszen a szigetek egy részén, meglehetősen kihalt területe-

ken, komoly sziklafalak mellett kellett mennünk: egyik oldalon a tenger, másik oldalon a kopár sziklák. Óriási élmény volt az is, amikor egy napra átrepültünk Gambiába. Erről tudni kell, hogy már Fekete-Afrikához tartozik. Gondoltam, hogy jó lenne, ha a gyerekek is valami képe lenne Afrikáról, nos, ez sikerült. Sohasem fogja elfelejteni, még most is emlegeti. Amikor megérkeztünk, a kis fekete gyerekek kérdezték: „Any sweet? Any sweet?” Van-e édesség nálunk. Mindenkitől édességet próbáltak kunyerálni, nem üveggyöngyöt, mint Kolumbusz korában az amerikai bennszülöttek az idegenektől. Itt most cukorkát és csokoládét kérgettek. Végighajóztunk a Gambia folyón, meghökkentő látvány volt, hogy milyen körülmények között, milyen falvakban élnek az ottaniak.

Korábban jártam Lyonban, de Párizsba csak 1990-ben, viszonylag későn jutottam el. Három napot töltöttünk Párizsban, majd meglátogattuk a Loire menti kastélyokat, ami szintén gyönyörű látványosság.

Az utóbbi két évben már arra is módomban nyílt különféle tevékenységeim kapcsán, hogy 1993-ban és 1994-ben jártam Los Angelesben. Mivel az első két alkalommal nem sikerült eljutnom San Franciscóba és Las Vegasba, később visszatértem egy olyan túrára, amibe már ez a két hely is belefért. Kiszámoltam, 1994-ben tizennégyszer szálltam fel repülőgéppel, annyit utaztam, és ehhez nem számoltam azt a kisgépes

felszállást, amivel a Grand Canyon fölött repültünk. Olyan tengerentúli járatokon utaztam, ahol nemcsak egy vetítővászonról lehetett filmeket nézni, hanem az ülésekbe beépített monitorokról, a tíz csatornán ajánlott programok közül választhatott az ember, érdeklődésének megfelelő témájú műsort. Igaz is, hogy az első osztályra szóló jegyekért komoly összegeket kérnek el.

Ez az én utazási palettám, amit röviden össze tudok foglalni.

– *Létezik olyan ország vagy város, ahová szívesen térne vissza?*

– Az ember szívesen tér vissza sok helyre. Feleségemnek ilyen az egyiptomi út. Bár, lehet, másodszor nagy csalódást jelentene.

Ha rajtam múlik, mindig újabb célpontot választok. Lehetőség szerint addig ne menjünk vissza a már felfedezett területre, amíg olyan sok szép, általunk még nem látott táj van a világon. Előbb-utóbb szeretnék eljutni Japánba, sőt Ausztráliába is, ami egyelőre nagyon távoli dolognak tűnik. Ha mindent körbejártam – ami a lehetetlennel egyenlő –, akkor lehet, hogy nyugdíjasként aszerint fogom válogatni az úti céljaimat, hová érdemes visszamenni. Majd össze lehet hasonlítani, hogy a végbement szédületes fejlődés – akár 20 év távlatából is – milyen változást hozott. De az már egy egész más világot fog jelenteni.

Budapest, 1995. január 4.